

REGIONAL PLAN FOR KLIMA OG ENERGI

– Rapportering på HANDLINGSPROGRAM 2017

Datert 5 februar 2018

Innsatsområde 1: Mer produksjon av fornybare energiresurser

Strategi 1: Støtte teknologiutviklingen

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
1.1 Etablere innovative nettverk/ Tenketanker	<p>2020: Det er etablert (eller forsterket) minst to nettverk/tenketanker som har bidratt til ny kunnskap og konkrete løsninger. Disse løsningene har økt verdiskapingen i deltakende bedrifter.</p> <p>2017: Kartlegging av grunnlaget for eventuell klyngesatsing innen beredskap og miljøteknologi/bioøkonomi er gjennomført og besluttet om. Også eventuelt annen satsing på klynger er vurdert. Minst en klynge er startet opp eller eksisterende er forsterket.</p>	<p>Regional plan for verdiskaping og innovasjon har et tiltak i handlingsprogrammet, tiltak 2.2.2: Kartlegge grunnlaget for klyngesatsing innen a) miljøteknologi/ bioøkonomi ((og b) handel og logistikk)). Nærings- og miljøseksjonen som har oppfølgingsansvaret for begge de to regionale planene har valgt å <u>slå disse tiltakene sammen til et felles tiltak.</u></p> <p>Målet for 2017 er delvis nådd. Konsulentmiljøet EY har gjennomført en grovkartlegging av hva en bioøkonomi næring kan være i Vestfold. (Miljøteknologibedrifter omfattes ikke i denne kartleggingen/analysen.) Administrasjonen vil utvide søket til også å omfatte innovasjons- og forskningsmiljøer, samt konsulentmiljøer som har kompetanse på området (rundt Oslofjorden).</p> <p>Fylkeskommunen har mottatt søknad fra klyngeinitiativet No Waste. Søknaden vil behandles av HKEN den 7 mars. Rådmannens innstiller til å støtte dette initiativet for å få plass en klynge innen sirkulærøkonomi i området Buskerud, Vestfold og Telemark. Det skal søkes Innovasjon Norge om et Arena prosjekt. Prosjektets mål er sammenfallende med tiltak 1.1, og tiltaket fortsetter i 2018.</p> <p>Biogass Oslofjord og Biogass 2020 hvor Vfk deltar ses i nær sammenheng med dette tiltaket. Det samme gjør mulighetene som finnes gjennom i samarbeidet rundt Den magiske fabrikken. Se også tiltak 5.3.</p>

Strategi 2: Bistå næringer i utviklingen av fornybar energi

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
1.2 Legge til rette for økt bruk av sol-energi i relevante yrkesbygg/ landbruksbygg.	<p>2020: Det er vanlig at yrkesbygg varmes og kjøles med solstrøm og solvarme.</p> <p>2017: Forprosjektet med deltakelse fra landbruk, offentlig virksomhet og FoU-miljø er gjennomført. Plan for videre satsing vedtatt. Pilotprosjekter på driftsbygninger innen landbruk igangsatt.</p>	<p>Målet for 2017 er delvis oppnådd.</p> <p>Vestfold Bondelag har mottatt kr. 135.000 til fase 1 av prosjektet «Fornybar solenergi fra gårdsbruk i Vestfold», som nå er gjennomført. Konklusjonen fra fase 1 er at det er et stort potensiale for solcelleanlegg på gårdsbruk i Vestfold. Det er sannsynlig at egenprodusert strøm blir mer konkurransedyktig framover. Det er viktig art hver gårdbruker er bevisst sitt eget forbruk, før det investeres i sol, da det de nærmeste årene ikke er lønnsomt. Dette kan oppveies noe av at en slik satsning vil gi bedre omdømme for den enkelte gård og norsk landbruk generelt. En større satsning vil trolig kreve gode finansieringsordninger/offentlig støtte. Fase 2 er å avklare muligheter i markedet og fase 3 vil dreie seg om innsalg til gårdbrukere.</p> <p>Det er signalisert at det inneværende halvår vil komme en søknad om delfinansiering av fase 2.</p> <p>Målet med hele prosjektet er å finne ut av økonomien i solstrøm, gjøre kunnskapen og mulighetsrommet tilgjengelig for alle bønder, og å få i gang anlegg på 10-15 bruk i løpet av fem år.</p> <p>Andre aktiviteter som kan knyttes til tiltaket beskrives under innsatsområde 3.</p>

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
1.3 Bidra til videreutvikle verdikjeden for biogass i regionen.	2020: Realisere regionens potensialet for verdiskaping og reduksjon i utslipp av klimagasser, gjennom å støtte opp under produksjonen av energi fra gjødsel, slam og organisk avfall. 2017: Følge opp arbeidet i Biogass Oslofjord med tilhørende aktivitetsprogram.	Målet for 2017 er nådd, men tiltaket vil videreføres i 2018 med fokus på målet for 2020. Interreg/ØKS prosjektet Biogass 2020 avsluttes første halvår 2018. Biogass Oslofjord planlegger å fortsette sin aktivitet rundt Oslofjorden og i alle de 5 fylkene vil det bli lagt fram sak til politisk behandling om fortsatt finansiering av aktivistene i 3 nye år. Den politiske styringsgruppen konstaterer at det fortsatt er behov for å bidra til å tilrettelegge for verdikjeden og at aktivitetene generer regionale arbeidsplasser.

Innsatsområde 2: Redusere utslipp fra vegtrafikken

Strategi 1: Redusere bruk av bil og gjøre kollektivtrafikk, sykkel og gange mer attraktivt

Mål og tiltak for denne strategien finnes også i Regional plan for bærekraftig arealpolitikk, Handlingsprogram for fylkesvegnettet som prioriterer sykkel, samt fylkeskommunens resultatmål på samferdselsområdet i budsjett 2015 og økonomiplan 2016 – 2019.

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
2.1 Kampanje for å redusere utslipp av klimagasser fra arbeidsreiser i Vestfold	2017: Inngå partnerskapsavtale med minst 15 virksomheter om å gjennomføre tiltak som fører til at færre arbeidsreiser foregår med alenekjøring i bil.	Målet for 2017 er ikke nådd. Arbeidet har grunnet ressursituasjonen i administrasjon ikke startet opp, men vil bli prioritert i det videre arbeidet i 2018. Arbeidet vil da bestå i å etablere samarbeid med kommune, arbeidsgiver- og arbeidstaker organisasjonene om satsningen. Invitere inn kollektivselskap og i samarbeid med disse aktørene planlegge kampanjen. Finne fram til de mest «modne» arbeidsplassene og inngå partnerskapsavtaler med dem.

Strategi 2: Forsterke klimahensyn i areal og transportplanlegging

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
2.2 Styrke kommunenes oppfølging av Regional plan for bærekraftig arealpolitikk. VFK	2020: Planen brukes mer aktivt i kommunene. Erfaringer innarbeides i rulleringen av planen. 2016: Kommunene bruker RPBA oftere og tydeligere som rammeverk for egne planer. Kommunenes arealplanarbeid er mer i samsvar med føringer og retningslinjer i RPBA.	Løpende/pågående arbeid. Ansvar Planseksjonen.

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
<p>2.3 Plan for lokalisering av energistasjoner i Vestfold.</p> <p>VFK</p>	<p>2016: Planen er under gjennomføring. Ferdig utarbeidet plan skal vise konkrete lokaliseringer av energistasjoner langs E 18 og semi-hurtigladere på kjøpesentre og på andre relevante steder. Offentlige service- og forvaltningsenheter skal kunne tilby ladetilgang med tilstrekkelig kapasitet. Det samme gjelder pendlerparkeringer.</p>	<p>Målet for 2016 er nådd og mulighetsstudien for energistasjoner er gjennomført.</p> <p>Nytt mål og tiltak om å følge opp mulighetsstudien kommer i HP18. Tiltaket vil fokusere mest på kommunikasjon med kommunene om å sørge for at egnede arealer avsettes til formålet.</p> <p>I tillegg vil det arbeides for å etablere flere fyllestasjoner for biogass, med særlig vekt på en til to fyllestasjoner for flytende biogass langs E-18, noe som er nødvendig om tungtransporten skal mer over på biogass.</p> <p>Tiltaket ses i sammenheng med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biogass Oslofjord/Biogass 2020 - Kommunenes satsning på infrastruktur for biogass til egen bilpark. - Tiltak 2.3 Offentlige tjenestebil - Aktiviteter for å få opp infrastruktur fra Greve Biogass AS sin side
<p>2.4 Framtidsrettet innovativ persontransport</p> <p>VFK</p>	<p>2017: Utrede mulighetene for å utvikle framtidsrettede og innovative knutepunkt med bruke av ny teknologi, f.eks. autonome løsninger.</p>	<p>Målet for 2017 er ikke nådd i forhold til at her er mottatt finansiering fra Klimasats til et spesifikt prosjekt. Dette prosjektet må imidlertid ses i sammenheng med en større satsning på innovativ autonom transport som Vfk har start opp med samarbeidspartnere i det samme geografiske området (Horten – Skoppum - HSN). Innfor denne satsningen er temaene i dette aktuelle tiltaket (2.4) delvis ivaretatt.</p> <p>Arbeidet har grunnet ressursituasjonen i administrasjon ikke startet opp, men vil bli prioritert i det videre arbeidet i 2018, og må da koordineres med den satsningen som allerede er igangsatt. Arbeidet vil da bestå i å etablere et samarbeid mellom kommune, kollektivselskap, vegvesenet, og virksomheter/institusjoner som er etablert i det aktuelle området, for å utrede mulighetene for økt kollektivtilbud (eventuelt også sykkel/gange) med bruke av ny teknologi, f.eks. autonome løsninger.</p>

Strategi 3: Økt bruk av fornybar energi til biler, busser og godstransport

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
<p>2.5 50% av offentlige tjenestebiler skal være utslippsfrie innen 2020. FM/VFK</p>	<p>2020: Halvparten av alle offentlige tjenestebiler i Vestfold er utslippsfrie innen 2020. 2016: Motivasjonstiltak gjennomført (synliggjort gode eksempler, nettverk etablert, inspirasjonskonferanse).</p>	<p>Tiltaket ble først delt i to; Regional stat og kommuner, med initiativansvar henholdsvis fra FM og Vfk. FM har gjort noen forundersøkelser og grovkartlagt utfordringene og mulighetene. Tiltaket er også drøftet løst med noen kommuner som gir til dels de samme utfordringsbildet som hos regional stat. For regional stat sin del er innkjøpsansvaret lagt nasjonalt og påvirkning/dialog med innkjøperne i regional stat her, er trolig ikke den beste inngangsvinklingen. VKEF har planlagt temadager som vil ta for seg el-bil, biogass og offentlige innkjøp. Disse temadagene blir innrettet slik at de dekker behovet som er avdekket i regional stat og i kommunene. Temadagene var planlagt gjennomført i 2017, men vil først gå av stabelen i 2018. Det er ikke avklar om det er behov for en delfinansiering fra Vfk, men dette vil i så fall ikke dreie seg om en sum på under 100 000 kroner. Tiltaket ses i sammenheng med: - Biogass Oslofjord/Biogass 2020 - Kommunenes satsning på infrastruktur for biogass til egen bilpark. - Plan for energistasjoner - Aktiviteter for å få opp infrastruktur fra Greve sin side</p>
<p>2.6 Mer gods over på jernbane. VFK</p>	<p>2025: En større andel av godset i 2025 går med jernbane. 2017: Aktuelle tiltak er vurdert og konkludert.</p>	<p>Løpende/pågående arbeid. Ansvar Samferdselsseksjonen. Arbeidet med en regional transportplan er påbegynt. Administrasjonen har opprettet en intern dialog med dette prosjektet om tiltak/strategier som kan bidra til at mer gods kommer over på jernbane.</p>
<p>2.7 Flere fossilfrie drosjer.</p>	<p>2020: Drosjenæringen i Vestfold har redusert sine klimagassutslipp med 20% 2017: Forprosjekt om mulighetene for å redusere klimagassutslippene fra drosjene i Vestfold.</p>	<p>Målet for 2017 er ikke nådd, men tiltaket er igangsatt og rapport/beslutningsgrunnlag for å stille eventuelle krav vil ferdigstilles i løpet av første halvår 2018. Fylkeskommunene Vestfold, Buskerud og Telemark har gått sammen om å planlegge tiltaket og hyre inn eksternt konsulene (støttet med Klimasats midler). Prosjektet skal i samarbeid med drosjenæringen, utrede mulighetsrommet for å redusere utslippet fra drosjene. Dvs. å utrede <i>kunnskapsgrunnlaget</i> og mulighetsrommet fylkeskommunene har til å stille realistiske og gjennomførbare krav til næringa. Prosjektet skal også ha fokus på infrastruktur som må på plass og kost/nytte for næringa. Produktet vil være et beslutningsgrunnlag for politisk behandling av eventuelle krav og sanksjonsmuligheter og hvordan man ser for seg at infrastrukturen kan komme på plass.</p>

Innsatsområde 3: Utvikle flere energieffektive bygg

Strategi 1: Mer energieffektiv drift av eksisterende yrkesbygg

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
3.1 Mer bevissthet og økt kompetanse om energisparing i bygg og anlegg VKEF	2020: EUs mål er oppfylt. I eksisterende bygningsmasse, anlegg og veibelysning er det gjennomsnittlig spart minst 20% energi innen 2020. 2017: Alle driftsansvarlige i offentlige bygg har fått oppdatert kunnskap og et tilstrekkelig grunnlag for å sette i verk tiltak.	Målet for 2016 om at alle driftsansvarlige i offentlige bygg har fått oppdatert kunnskap og et tilstrekkelig grunnlag for å sette i verk tiltak, er trolig ikke oppnådd i den forstand at <u>alle</u> har fått oppdatert sin kunnskap. Men det er etablert et velfungerende nettverk hvor kompetanseheving er sentralt. Mer omtale under tiltak 3.2. Tiltakene 3.1 og 3.2 ses også i sammenheng med tiltak 1.2.

Strategi 2: Samarbeide bedre om gode energiløsninger i nye bygg

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
3.2 Pilotprogram for økt samarbeid. VFKE	2020: Nye og bedre samarbeidsmåter er etablert som normal rutine i den tidlige fasen. Aktørene fornyer sin kunnskap om energieffektive løsninger kontinuerlig. Det er bygget flere ulike demonstrasjonsbygg som gir viktig informasjon og inspirasjon til fagfolk. 2017: Programmet er planlagt og kick-off samling er gjennomført. Mulige demonstrasjonsbygg (eksisterende og/eller nye) er under vurdering.	Målet for 2017 er nådd. Vestfold Klima- og Energiforum (VKEF) har initiativansvar og har etablert et nettverk for smart energibruk i yrkesbygg og flerbolighus. Gjennomføringen av dette tiltaket og tiltak 1.3 og 3.1 inngår i nettverkets arbeidsområde. Deltakerne i nettverket er byggeiere, byggforvaltere og driftere, eiendomsutviklere og utbyggere, rådgivende og prosjekterende virksomheter, leverandørbransjen, investorer og interessegrupperinger. VKEF har opprettet en mindre «rådsgruppe» bestående av privat byggeier, kommune, arkitekt, entreprenør, teknologi, byggevere, og Vfk, som sammen planlegger aktivitetene. Vestfold klima og Energiforum gjennomførte i samarbeid med fylkeskommunen og EBA i januar i år, en heldagskonferanse med foredragsholdere og eksempler som belyste sparing av energiresurs og nye fornybare energikilder i eksisterende bygg. Konferansen hadde mer enn 130 påmeldte deltakere. Nettverket har en aktivitetsplan for 2018.

Innsatsområde 4: **Støtte kommunenes innsats for klimatilpasning**

Strategi 1: **Øke kommunenes oppmerksomhet og kompetanse på klimatilpasning**

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
4.1 Klima-tilpasnings-tiltak tydeligere inn i kommunale planer og budsjetter. Vfk	2020: Alle kommuner har innarbeidet de viktigste tiltakene for klimatilpasning i budsjettet.	Siden dette tiltaket først ble planlagt har Larvik kommunen arrangert et kurs for planfolk og teknisk fra kommunene. Kurset er blitt videreutviklet til et kurs for politikere; VÆR smart politiker. Kurset ble støttet av Klimasats med kr. 115.000. Kurset ble gjennomført 30 november i år. Oppmøtet var litt lavt, men med gode tilbakemeldinger fra de som var tilstede. Fylkesmannen deltok i planleggingen av kurset og innleid faglig resursperson fra NMBU. «Praktisk veileder for håndtering av overvann» er produsert i samarbeid med 6 kommuner. Veilederne ble presentert på en konferanse våren 2017. Seks kommuner har deltatt med utarbeiding av veilederen og prosjektet ble tildelt midler fra Klimasats. Kommunene ønsket å etablere et eget nettverk for videre praktisk samarbeid om overvannsutfordringer. VKEF har tatt ansvaret for å drifte nettverket.

Strategi 2: **Forbedre kommunenes tilrettelegging for klimatilpasning i landbruket.**

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
4.2 Kompetanse-utviklingsprogram: Bedre klimatilpasset landbruk. FM	2020: Flertallet av gårdene i Vestfold har satt i verk forebyggende tiltak og har også planer for eller gjennomført tiltak som kan utnytte gunstigere vekstbetingelser. Alle kommuner har blitt dyktigere som veiledere i planlegging og gjennomføring av klimatilpasningstiltak.	Fylkesmannen gjennomførte høsten 2017 en klimakonferanse for landbruket. Temaene var forventede klimaendringer, klimatilpasning – utfordringer og muligheter, og reduksjon av klimagassutslipp med landbruket som en del av løsningen. Målgruppen var bønder, faglagene, kommunal landbruks-forvaltning og landbruksrådgivningen. Deler av programmet rettet seg mot teknisk/VA i kommunene. Dette for å styrke samspillet mellom landbrukssektoren og andre sektorer mht. klimatilpasning/styrtnedbør. Målet for 2016 om å gjennomføre en slik konferanse er dermed oppnådd. Administrasjonen har ikke oversikt over hvor mange konkrete tiltak som er startet opp, men Bondelaget både regionalt og nasjonalt har fokus på dette området.

Innsatsområde 5: Utvikle felles kompetanse, finansiering og samhandling

Strategi 1: Offentlige innkjøp skal stimulere til grønn innovasjon

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
5.1 Utrede aktuelle områder og kriterier for grønne innkjøp. VFK	<p>2020: Øke innovasjonseffekten av offentlig anskaffelse, stimulere til økt konkurranse, regional næringsutvikling og innovasjon, og slik legge til rette for mer behovsrettede produkter og tjenester. Tiltakene skal bidra til fremtidsrettede miljøvennlige løsninger.</p> <p>2017: Målet følges opp gjennom leverandørprogrammets aktivitetsplaner.</p>	<p>Bruk av offentlige anskaffelser som innovasjonsdriver er ett av tiltakene i Regional plan for verdiskaping og innovasjon. Dette tiltaket er slått sammen med tiltak 5.1 i RPKE og dermed blitt utvidet til også å omfatte miljøhensyn og grønne innkjøp.</p> <p>Fylkeskommunene Buskerud, Vestfold og Telemark deltar i Nasjonalt program for leverandørutvikling som er et samarbeid mellom NHO, KS og Difi, Prosjektets mål er å øke innovasjonseffekten av offentlig anskaffelse, stimulere til økt konkurranse, regional næringsutvikling og innovasjon, og slik legge til rette for mer behovsrettede produkter og tjenester. Prosjektet skal også bidra til fremtidsrettede miljøvennlige løsninger.</p> <p>Gjennom innkjøpene i forbindelse med bygging av nye Horten vgs. og energifabrikk på Færder vgs. har fylkeskommunen gjennomført tilbyderprosessene på innovative og nye måter som har gitt gode resultater både for pris og kvalitet i anskaffelsen. Begge innkjøp er lagt merke til utover fylkets grenser.</p>

Strategi 2: Styrke kommunenes klima- og energiplanlegging

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
5.2: Klima- og energiplanene: Nettverk for økt kompetanse og gjennomføringskraft. VFK	<p>2020: Kommunene har utviklet klima- og energiplaner med tydeligere mål og prioriteringer, og disse er innarbeidet i kommunenes øvrige styringsstruktur. Kommunene samarbeider om felles utfordringer. Flere tiltak enn tidligere er gjennomført.</p> <p>2017: Det er utviklet et felles kunnskapsgrunnlag som kommunene opplever som viktig og relevant.</p>	<p>Nettverket Vestfoldkommunens Klima- og Energinettverk er opprettet i regi av VKEF og støttet med kr. 350.000 av Klimasats for 2018. Tilsvarende søknad vil sendes for 2019. Støttebeløpet vil da reduseres fordi det har sammenheng med antall kommuner i fylket (og som deltar i nettverket).</p> <p>Målet for 2017 er nådd. Felles kunnskapsgrunnlag for kommunene og fylkeskommunen i Vestfold er produsert og videreføret til kommunen i 2017.</p> <p>Arbeidet framover vil bestå i å sikre at kunnskapsgrunnlaget jevnlig oppdateres. Administrasjonen har p.t. ikke ressurser i forhold til interne timer, men vil søke å finne en løsning slik at oppdateringer gjennomføres.</p> <p>Kommunikasjon med kommunene om deres bruk av kunnskapsgrunnlaget er opprettet og vil videreføres i 2018.</p>

Strategi 3: Øke befolkningens kunnskap om klimaspørsmål

Tiltak og Initiativansvar	Mål	Status
5.3 Oppbygging av et kompetansesenter om verdikjeder for naturressurser, kretsløpstenkning og klimapåvirkning. VESAR	2018. Det er etablert et kompetansesenter som viser praktiske løsninger på hvordan avfallsstrømmer kan utnyttes for gjenvinning av næringsstoffer, produksjon av fornybar energi, gjenbruk av materialer og gjenvinning av naturressurser. Det er utviklet et godt pedagogisk tilbud for grunnskolen og videregående skole, med mulighet for FoU-oppgaver. 2017: Planer er utviklet og vedtak gjort om senteret.	Målet for 2017 er nådd. VESAR har initiativansvaret, dette er deres prosjekt som de er godt i gang med. Det er dialog med Den Magiske fabrikken og Ilene Våtmarksenter om mulig støtte til et samarbeid mellom disse to kunnskapsentene. I en senere fase er det aktuelt å se på andre kunnskapsentene i fylket som Færder nasjonalpark m. fl. for å se på muligheter for utvidelse av samarbeidet. Tiltaket ses i forbindelse med tiltak 1.1, bioøkonomi og med utviklingen av Grønt Skifte AS som er innvilget kr. 600.000 fra fylkeskommunen.

Strategi 4: Synliggjøre eksisterende virkemidler og vurdere nytt klima- og miljøfond

Tiltak og initiativansvar	Mål	Status
5.4 Utrede mulighetene for å etablere et klima- og miljøfond. VFK	2017: Mulighetene for å etablere et klima- og miljøfond er vurdert.	Målet for 2017 er nådd og tilskuddsordningen for klimatiltak har fungert i to år, med svært god tilgang på søknader for 2017, da det ble bevilget 2 mill. kroner til tiltaket. Administrasjonen mener at det vil være hensiktsmessig å endre noe på retningslinjene (hvilke type prosjekter som kan søke støtte og vil legge fram en sak for HKENs møte i april.
5.5 Bistå næringslivet i bedre tilpasning til lavutslippssamfunnet. VFK	2020: Næringslivet i Vestfold framstår med en rekke bedrifter som har tilpasset driften ved å utnytte all restproduksjon og effektivisert ressursbruken og/eller har innrettet produktene/tjenestene sine i forhold til nye grønne markedsmuligheter. 2017: Avklare grunnlaget for å tilby næringslivet en god rådgiver som kan bistå de i å oppnå målsetningen over.	Målet for 2017 er delvis nådd. Sak legges fram for HKENs møte i mars med forslag opp opprettelse, organisering og finansiering. Prosjektet har fått navnet Grønn rådgiver for næringslivet.